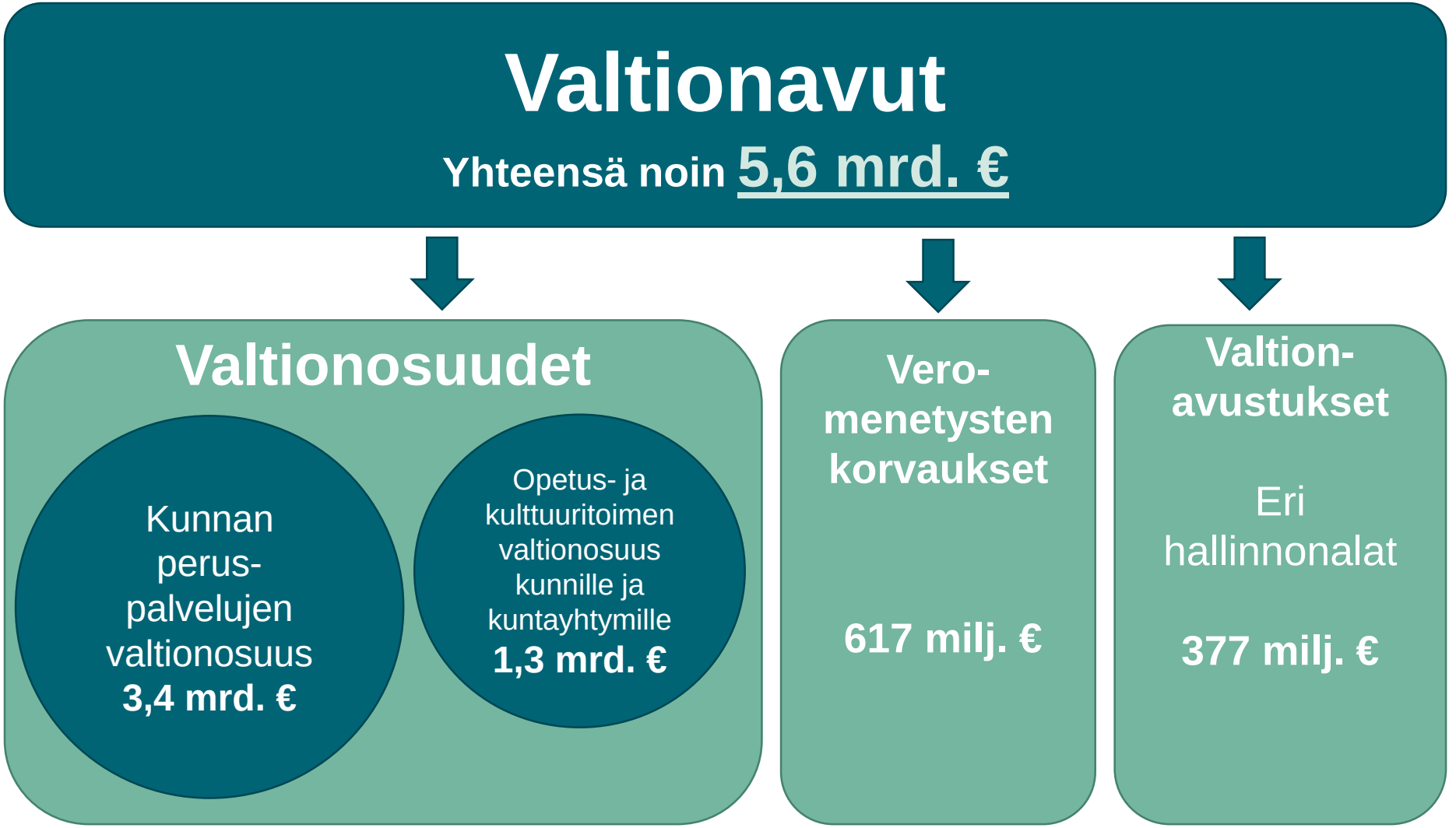
VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kuntien valtionavut vuonna 2027 ja kuntatalouden kehitysnäkymät

UNNA HEIMBERG, NEUVOTTELEVA VIRKAMIES
TEIJA KAUHANEN, ERITYISASIANTUNTIJA

HALLINTOVALIOKUNTA
14.10.2026

Valtionrahoituksen kokonaisuus vuonna 2027

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus myönnetään kunnille. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuden saajia ovat kunnat, kuntayhtymät ja yksityiset opetuksen järjestäjät. Suurin osa opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta myönnetään kuntayhtymille.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus vuonna 2027 (1/3)

- **Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen ehdotetaan noin 3,44 mrd. euroa. Valtionosuus vähenee vuoden 2026 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 110 milj. eurolla.**
- Valtionosuuden tasoon vaikuttavat erityisesti
  - valtionosuustehtävien muutokset, jotka lisäävät valtionosuutta noin 41 milj. eurolla
  - indeksikorotus (3,5 %), joka lisää valtionosuutta noin 114 milj. euroa. Hallituksen esityksen mukaisesti valtionosuuteen tehtäisiin kuitenkin indeksikorotuksen 2,8 prosenttiyksikön korotusta vastaava säästö, jonka vaikutus on noin 91 milj. euroa.
  - valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus, jonka valtionosuusvaikutus on noin 55 milj. euroa valtionosuutta vähentävä
  - asukasluvun ja laskentatekijöiden muutosten vaikutus laskennalliseen valtionosuuteen, joka on noin 6 milj. euroa valtionosuutta vähentävä ja valtionosuuden lisäosien muutos noin 2 milj. euroa valtionosuutta vähentävä
  - kuntien perustoimeentulotukimenojen kasvu vuonna 2025, mikä vähentää valtionosuutta 121 milj. eurolla vuonna 2027 vuoteen 2026 verrattuna

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus vuonna 2027 (2/3)

- Uusiin ja laajeneviin valtionosuustehtäviin osoitetaan 100 % valtionosuus. Tehtävämuutosten nettovaikutus valtionosuuteen on vuonna 2027 noin 41 milj. euroa valtionosuutta lisäävä

	1 000 euroa
RAHOITUSTA LISÄÄVÄT TEHTÄVÄMUUTOKSET	
Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistus (siirto momentilta 29.10.30) (HO 2023)	2 694
Kotoutumispalveluihin kuuluvan kielikoulutuksen saatavuus työpaikoilla (HO 2023)	2 000
Luku- ja kirjoitustaidon koulutus (siirto momentilta 29.10.31)	3 100
Osana laskennallista korvausta maksettavan kotoutumiskoulutuksen rahoituksen siirto osaksi kunnille maksettavaa valtionosuutta (siirto momentilta 32.50.30)	24 813
Ruotsinkielisen kotoutumisen edistäminen (siirto momentilta 32.50.03)	300
Kotihoidontuen Norjan mallin käyttöönotto (HO)	500
Työllisyyspoliittisen tuen käyttöönotto	9 600
Kotoutumistuen takuuajan kustannukset	7 300
RAHOITUSTA VÄHENTÄVÄT TEHTÄVÄMUUTOKSET	
Kuntien työllistämisvelvoitteen kumoaminen (57 vuotta täyttäneet työttömät työnhakijat) (HO)	-2 150
Monialaista yhteistyötä koskevan tehtävän päättyminen	-2 000
Tilapäistä suojelua saavien oikeus yleistukeen ja vaikutus kulukorvaukseen	-5 250
Yhteensä	**40 907**

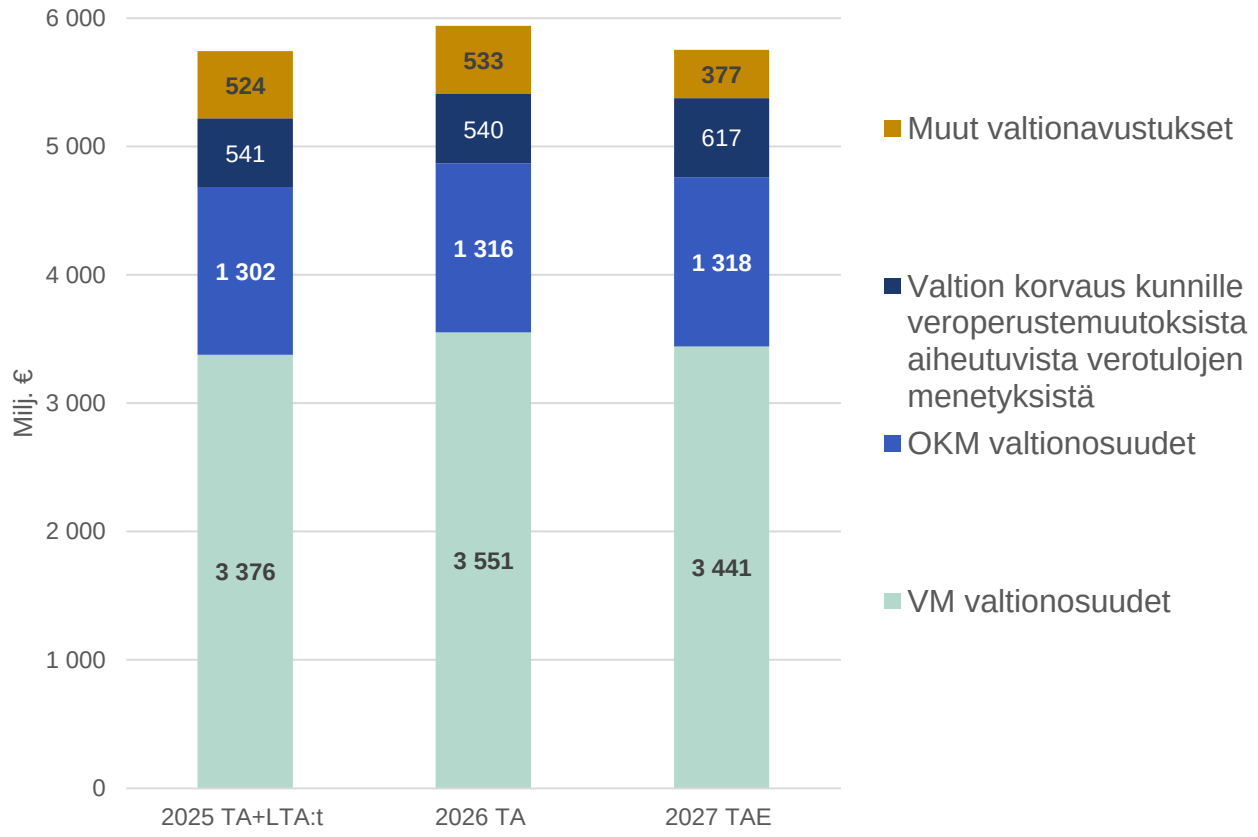
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus vuonna 2027 (3/3)

- Muita huomioita
  - Vuodesta 2026 voimaantullut 75 milj. euron pysyvä valtionosuuden vähennys jatkuu prosenttiperusteisena vuodesta 2027 alkaen
  - Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisen kokonaisuuteen liittyvä vähennys pienenee 0,75 milj. eurolla ollen vuodesta 2027 alkaen noin 21,1 milj. €
    - Vähennys ehdotetaan vietäväksi valtionosuusprosenttiin
  - Kunnan peruspalvelujen valtionosuutta vähentää edelleen sote-uudistuksen kustannusneutraaliin toteutukseen liittyvät, vuosiin 2025-2027 kohdistuvat määräaikaiset vähennykset (yht. 231 milj. euroa/vuosi).
  - Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti laskee 25,72 prosentista 25,05 prosenttiin vuonna 2027.
  - Valtionosuuden harkinnanvaraisen korotuksen maksamiseen on varattu 10 milj. euroa.

Muu kuntien tukeminen vuonna 2027

- **Kuntien yhdistymisen taloudelliseen tukeen ehdotetaan 400 000 euroa (mom. 28.90.31)**
  - Määrärahaa saa käyttää kuntarakennelain 16 §:n mukaisiin erityisiin selvityksiin sekä kuntien yhdistymisselvityksiin.
  - Varsinaisiin yhdistymisavustuksiin ei ole varattu rahoitusta vuodelle 2027, sillä kuntien yhdistymisiä ei ole tulossa voimaan vuoden 2027 alusta.
- **Valtion korvaukseksi kunnille sote-uudistuksen omaisuusjärjestelyistä aiheutuvista kustannuksista ehdotetaan 10 milj. euroa (mom. 28.90.33)**
  - Kunnalla on oikeus saada hakemuksen perusteella valtiolta korvaus sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen omaisuusjärjestelyistä aiheutuvista välittömistä kustannuksista. Välittömien kustannusten määrittelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.
- **Valtion korvauksiin kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä ehdotetaan 617 milj. euroa (mom. 28.90.35)**
  - Korvausten määrä kasvaa 89,5 milj. eurolla vuoden 2026 talousarvioon verrattuna.
  - Kuntien verotuloja vähentävät ja veromenetysten korvauksia lisäävät useat veroperustemuutokset, joista euromääräisesti merkittävimmät ovat ansiotuloverotuksen indeksitarkistukset sekä työtulovähennyksen kasvattaminen. Lisäksi määrärahan mitoituksessa huomioidaan vuodelle 2026 lisätalousarviossa esitettävät veroperustemuutokset, yhteensä 12,5 milj. euroa.

Kuntien valtionapuihin osoitetaan 5,8 mrd. euroa vuonna 2027

- Laskennalliset valtionosuudet (4,8 mrd. euroa) laskevat noin 100 milj. euroa.
- Valtionavustukset kunnille (377 milj. euroa) alenevat noin 156 milj. eurolla.

Hallituksen toimenpiteet heikentävät kuntataloutta kokonaisuutena vuonna 2027 noin 150 milj. eurolla

Taulukko. Pääministeri Orpon hallituksen päätösperäisten toimenpiteiden vaikutukset kuntatalouteen, milj. euroa, muutos vuonna 2027 vuoden 2026 talousarvioon nähden

	Vaikutus tuloihin, milj. €	Vaikutus menoihin, milj. €	Nettovaikutus, milj. €
Verotulot	-18	0	-18
Verotulomenetysten kompensaatiot	11	0	11
VM*	-50	38	-88
OKM	50	49	1
LVM	9	9	0
TEM	-75	-104	29
STM**	-20	65	-85
YM	0	0	0
Muut	0	0	0
Yhteensä	**-93**	**56**	**-150**

* Ilman verotulomenetysten kompensaatiota

** Sisältäen etuusmuutokset verotuottovaikutuksineen

Kun tarkastellaan pääministeri Orpon hallituksen päätösperäisten toimien vaikutuksia **koko vaalikauden ajalta**, nettovaikutus on yhteensä noin **50 milj. euroa kuntataloutta vahvistava vuonna 2027.**

Kuntatalouden kehitysnäkymät

Kuntakonsernien tilanne kehittyi pitkälti emokuntien mukaisesti vuonna 2025

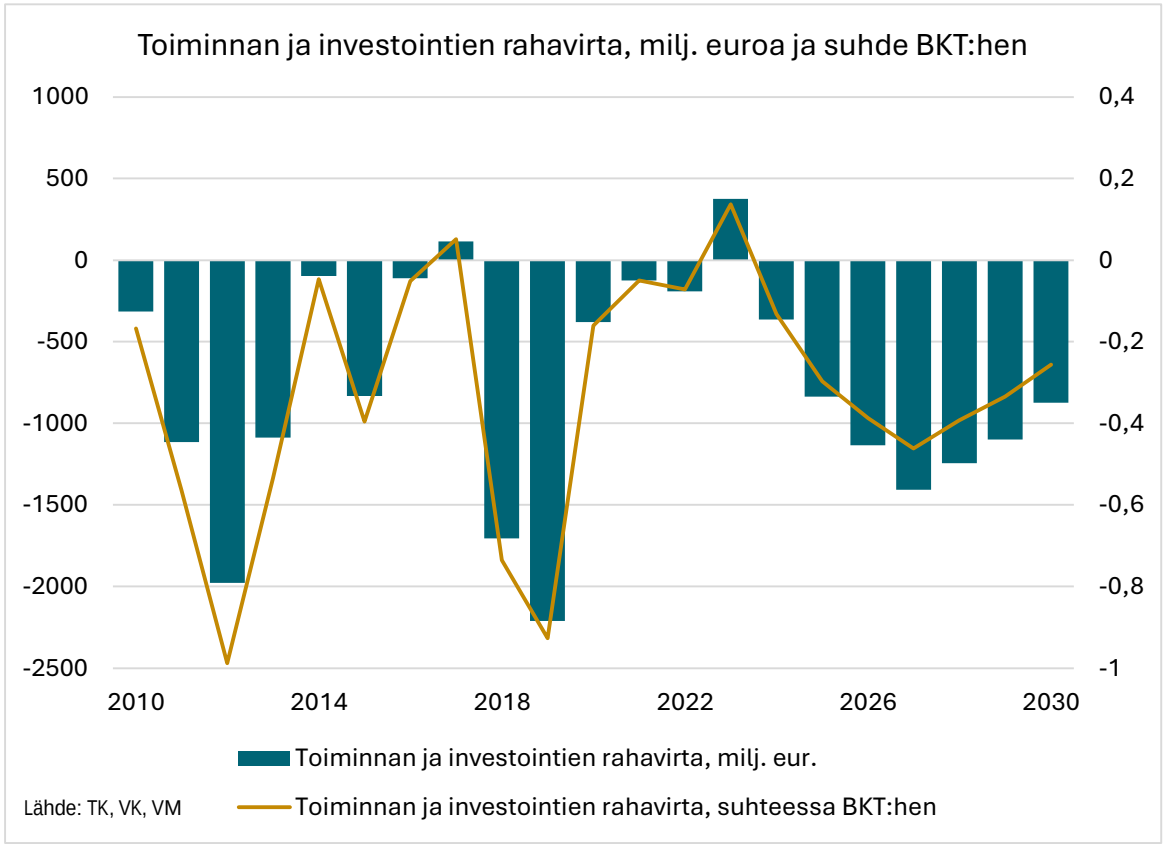
	2022 TP	2023 TP	2024 TP	2025 TP	Muutos mrd. € 2024-2025	Muutos % 2024-2025
Toimintatuotot	**31,51**	**16,90**	**16,60**	**16,56**	**-0,04**	**-0,2 %**
Toimintakulut	**63,47**	**29,21**	**29,03**	**30,02**	**0,99**	**3,4 %**
Osuus osakkuusyht. voitoista/tappioista	0,04	**0,07**	**0,02**	**0,02**	**-0,00**	**-4,3 %**
Toimintakate	**-31,92**	**-12,24**	**-12,34**	**-13,38**	**-1,04**	**8,5 %**
Verotulot	**26,71**	**14,35**	**13,86**	**13,85**	**-0,01**	**-0,1 %**
Käyttötal. valtionosuudet	**11,98**	**4,90**	**4,76**	**5,42**	**0,65**	**13,7 %**
Verorahoitus yht.	**38,68**	**19,25**	**18,62**	**19,27**	**0,65**	**3,5 %**
Rahoituserät, netto	-0,40	**-0,33**	**-0,43**	**-0,42**	**0,00**	**-0,4 %**
Vuosikate	**6,36**	**6,69**	**5,85**	**5,46**	**-0,39**	**-6,7 %**
Poistot ja arvonalentumiset	4,94	4,58	4,62	**4,77**	**0,15**	**3,2 %**
Vuosikate - poistot	**1,42**	**2,11**	**1,24**	**0,69**	**-0,54**	
Tilikauden tulos	**1,63**	**2,10**	**1,37**	**1,01**	**-0,35**	**-25,9 %**
Tilikauden yli-/alijäämä	**1,83**	**1,91**	**1,19**	**0,46**	**-0,73**	**-61,4 %**
Nettoinvestoinnit	**-6,93**	**-6,70**	**-7,41**	**-6,66**	**0,75**	**-10,1 %**
Investointimenot	9,68	7,89	8,51	**8,39**	**-0,12**	**-1,4 %**
Rahoitusosuudet inv.menoihin	0,22	0,16	0,15	**0,20**	**0,04**	**28,5 %**
Inv.hyödykkeiden luovutustulot	2,54	1,03	0,95	**1,53**	**0,59**	**61,8 %**
Vuosikate - nettoinvestoinnit	**-0,57**	**-0,01**	**-1,56**	**-1,20**	**0,36**	
Toiminnan ja inv. rahavirta	**-1,21**	**-0,50**	**-2,00**	**-1,68**	**0,32**	**-16,2 %**
Lainakanta	**43,54**	**38,83**	**40,66**	**42,77**	**2,11**	**5,2 %**
Rahavarat	**10,63**	**8,18**	**7,95**	**8,49**	**0,54**	**6,8 %**
Taseen kertynyt yli-/alijäämä	**17,79**	**19,70**	**20,81**	**21,33**	**0,52**	**2,5 %**
Veroprosentti, painotettu	**20,01**	**7,33**	**7,47**	**7,53**		**0,06**

- **Vuosikate** heikkeni vajaalla 400 milj. eurolla n. 5,5 mrd. euroon. Vuosikate riitti poistoihin, mutta ei nettoinvestointeihin.
- **Tulos** heikkeni hieman vähemmän eli noin 350 milj. eurolla reiluun miljardiin euroon.
- **Toiminnan ja investointien rahavirta** parani hieman edellisvuodesta, mutta muutosta selittää nettoinvestointien suuri lasku (-750 milj. euroa). Bruttoinvestoinnit vähenivät kuitenkin vain -120 milj. eurolla johtuen inv.hyödykkeiden luovutustulojen, ts. omaisuuden myyntien, suuresta kasvusta.
- **Lainakanta** kasvoi noin 2,1 mrd. eurolla 42,8 mrd. euroon (emokuntien lainat 20,2 mrd. euroa). Toisaalta myös **rahavarat** kasvoivat hieman yli 0,5 mrd. eurolla.

Talouskasvun piristyminen ei näy vielä kuntataloudessa

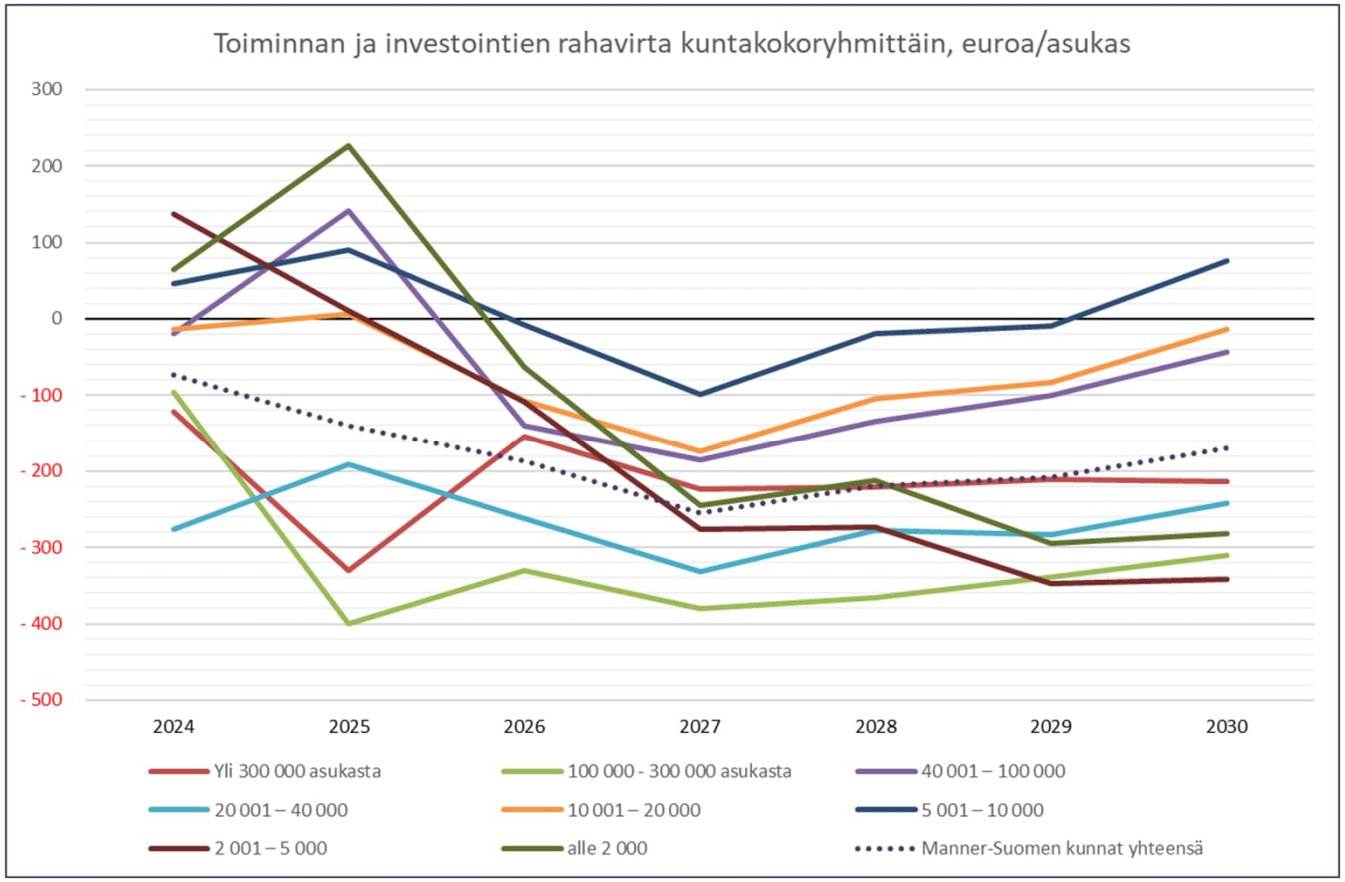
- Suomen talouden kasvu on ollut alkuvuonna odotettua nopeampaa
  - Talouskasvun ennustetaan nopeutuvan, mutta työttömyysaste pysyy edelleen korkeana
  - Verotulot kasvavat vakaasti ennustejaksolla, mutta kasvu ei viittaa erityisen nopeaan talouden kasvuun
- Kuntien tulojen kasvu ei riitä kattamaan kasvavia menopaineita
  - Korkea työttömyysaste pitää kuntien työttömyysmenot korkealla koko ennustejakson
  - Sovitut palkkaratkaisut kasvattavat henkilöstövaltaisen kuntasektorin menoja
- Kuntatalouden rahoitusasema pysyy alijäämäisenä koko ennustejakson
  - Tilinpäätösten perusteella kuntatalous heikkeni vuonna 2025 ja kehityksen arvioidaan jatkuvan negatiivisena vuoteen 2027 asti
  - Kuntatalouden tilanne kohenee jonkin verran ennustejakson lopulla, kun osa valtionosuusleikkauksista päättyy ja menojen kasvu hidastuu

Kuntatalous heikkenee vielä kuluvana ja tulevana vuonna

- Toimintakuluja kasvattaa kunta-alan palkankorotukset, jotka korkeimmillaan vuonna 2027
- Toimintatuotot laskussa mm. sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättyessä/muuttuessa
- Työttömyysmenot pysyvät korkealla tasolla koko ennustejakson
- Kuntien tuloja heikentävät erityisesti valtionosuuksiin kohdistuvat vähennykset
- Investoinnit pysyvät ennustejaksolla korkealla tasolla, vaikka investointinäkymät ovat osassa kuntia laskevia
- Tulojen ja menojen epätasapaino vähenee hieman ennustejakson lopulla, kun osa määräaikaisista valtionosuusleikkauksista päättyy ja henkilöstömenojen kasvu hidastuu

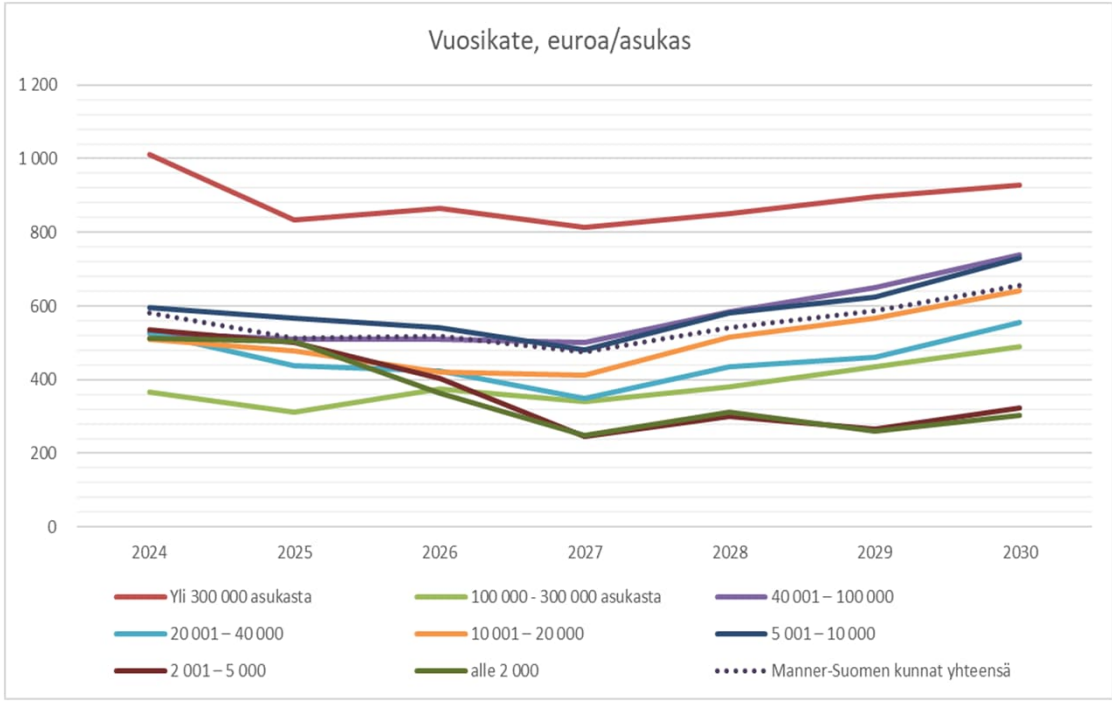
Talouden sopeutuspaine kuntakokoryhmittäin

- Erot kuntaryhmien ja kuntien välillä ovat merkittäviä, kuntien taloudellinen eriytyminen jatkuu
- Toiminnan ja investointien rahavirta on syvimmillään vuonna 2027 mutta tilanne kohenee hieman vuoteen 2030
- Kuntakokoryhmittäisessä tarkastelussa alle 5 000 asukkaan sekä 100 000–300 000 asukkaan kuntakokoryhmät erottuvat keskimääräistä heikomman kehitysnäkymän vuoksi
  - Suuremmissa kunnissa korkeat investointipaineet
  - Pienissä kunnissa käyttötalouden ongelmia

Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä nousee alle 5 000 asukkaan kunnissa

Negatiivisten vuosikatteen kuntien lukumäärä	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Yli 300 000 as.	0	0	0	0	0	0
100 000 - 300 000 as.	0	0	0	0	0	0
40 001 – 100 000 as.	0	0	0	0	0	0
20 001 – 40 000 as.	0	0	0	0	0	0
10 001 – 20 000 as.	0	1	1	0	0	0
5 001 – 10 000 as.	2	1	0	0	0	0
2 001 – 5 000 as.	1	6	13	10	16	14
alle 2 000 as.	2	6	12	10	11	12
Manner-Suomen kunnat yhteensä	**5**	**14**	**26**	**20**	**27**	**26**

Lisätietoja:

- vm.fi/kuntatalousohjelma
  - Kuntatalousohjelma, esittelymateriaali sekä kuntakohtainen painelaskelmakehikko
- vm.fi/valtionosuuslaskelmia
  - Ennakollinen kuntien peruspalvelujen valtionosuuslaskelma vuodelle 2027

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

ETUNIMI.SUKUNIMI@GOV.FI
VM.FI | @VMUUTISET